

Igor Jovanović
Sanja Pereša-Macuka

Nogomet in diktatura

Ključno vprašanje

Nogomet nima nič opraviti s politiko. V kolikšni meri se strinjate s trditvijo?

Tema

Delavnica obravnava športno dogajanje med 1918 in 1930. Natančneje predstavi znan primer in vprašanja, ki so se pojavila glede jugoslovanske nacionalne ekipe na prvem svetovnem prvenstvu v nogometu v Urugvaju.

Temo smo izbrali, ker predvidevamo, da bo zanimiva za večino učencev in učiteljev. Poleg tega je zanimiva, saj nam vplivi politike in športa lahko pomagajo pri razumevanju naslednjih vprašanj: narodi v Kraljevini Jugoslaviji, diktatura, centralizacija, politični spori, unitarizem ... Naš namen je učencem prikazati srbsko-hrvaško vprašanje na majhnem, a zanimivem primeru.

Tema je primerna za celotno območje nekdanje kraljevine, saj se nanaša na vse pokrajine v Kraljevini Jugoslaviji. Nogomet je bil razvit in zelo priljubljen v vseh krajih, zato verjamemo, da bodo vsi učenci pokazali zanimanje za lokalno nogometno zgodovino.

Glavni cilj

- Učenci spoznajo vlogo nogometa in vpliv politike na športnike v času Kraljevine Jugoslavije.

Učni cilji

- Učenci se seznani s težavami jugoslovanske ekipe na prvem svetovnem nogometnem prvenstvu.
- Učenci spoznajo težave v odnosih med narodi v Kraljevini Jugoslaviji.
- Učenci poglobijo znanje o svetovni in lokalni zgodovini športa.
- Učenci iščejo povezavo med političnim prepirom in športom.
- Učenci primerjajo znan primer z nasiljem in težavami, ki se danes dogajajo med ljubitelji športa.

Navodila za učitelje

Učitelj učencem predstavi temo. Delavnica ima dva sklopa – v prvem učenci delajo individualno in v parih, v drugem sklopu pa v skupinah, nato predstavijo rezultate skupinskega dela.

Časovni okvir

1. **korak:** Uvodna motivacija – učitelj prebere uvod in pokaže sliko stare usnjene žoge iz 19. stoletja. Učenci odgovorijo na zastavljeno vprašanje. Skupaj z učiteljem ponovijo, kar že vedo o nogometu.

Primerjajte igranje nogometa danes in pred 100 leti.

Kakšni so bili pogoji za igranje nogometa?

Kaj veste o zgodovini nogometa?

2. **korak:** Nogomet v Kraljevini Jugoslaviji

Delo v skupinah – analiza fotografij in izpolnjevanje preglednice. Učenci analizirajo zgodovinske vire o napovedi nove zanimive igre – nogometa, zgodovinski vir o prvem svetovnem prvenstvu in ustanovitvi nogometne zveze v Zagrebu.

Vprašanja za pogovor:

Ali je nogomet star tradicionalni šport? Zakaj?

Naštete nekaj znanih nogometnih klubov z začetka 20. stoletja.

Kdaj je bila ustanovljena Jugoslovanska nogometna zveza in kje je imela sedež? Zakaj?

3. **korak:** Centralizacija in nogomet

Delo v skupinah – branje in analiziranje zgodovinskih virov, izdelava časovnega traku. Naloga je analizirati zgodovinske vire in izpolniti časovni trak z vnosom vseh zgodovinskih virov po datumih. Ob koncu učenci rekonstruirajo zgodbo s hrvaškega, srbskega, slovenskega in mednarodnega stališča.

45
minut

Vprašanja in naloge:

- Postavite zgodovinske vire v kronološko zaporedje in izdelajte časovni trak.
- Analizirajte stališča o premestitvi nogometne zveze iz Zagreba v Beograd. Kaj lahko sklepamo iz tega?
- Ali je pomembno, da je sedež nogometne zveze v glavnem mestu države? Pojasni svoj odgovor.

4. **korak:** Svetovno prvenstvo brez hrvaških igralcev

Delo v skupinah – branje in analiza zgodovinskih virov. Po kratkem uvodu učenci delajo v skupinah. Naloga je analizirati zgodovinske vire o prvem svetovnem prvenstvu v nogometu. Učenci odgovorijo na tri vprašanja.

Vprašanja in naloge:

Zakaj so hrvaški igralci zavrnili igranje za državno reprezentanco na svetovnem prvenstvu?

Poiščite povezavo med politiko in športom, poslovno dejavnostjo in športom, nekoč in danes. Svoj odgovor pojasnite.

Ali poznate nogometnega igralca, ki je v bližnji preteklosti zavrnil igranje za državno reprezentanco? Zakaj je zavrnil igranje?

Kateri so možni razlogi za zavrnitev vpoklica v ekipo danes in kateri so bili možni razlogi nekoč?

5. **korak:** Prihod domov in odzivi

Delo v skupinah – branje in analiza zgodovinskih virov

Učenci analizirajo zgodovinske vire in odgovorijo na vprašanja. Oblikujejo sklepe in izpolnijo preglednico: vzroki/incident – neprijeten dogodek/posledice.

Vprašanja in naloge:

a) Prihod domov in odzivi

- Primerjajte sprejem državne reprezentance v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Kaj lahko sklepate?
- Zakaj so v Zagrebu za reprezentante pripravili hladen sprejem?
- Primerjajte tak sprejem z današnjim dogajanjem v državi.

b) Finančno vprašanje

- Navedite nekaj finančnih težav po svetovnem nogometnem prvenstvu.

vzroki	incident	posledice

Delavnico lahko sklenete s ključnim vprašanjem:

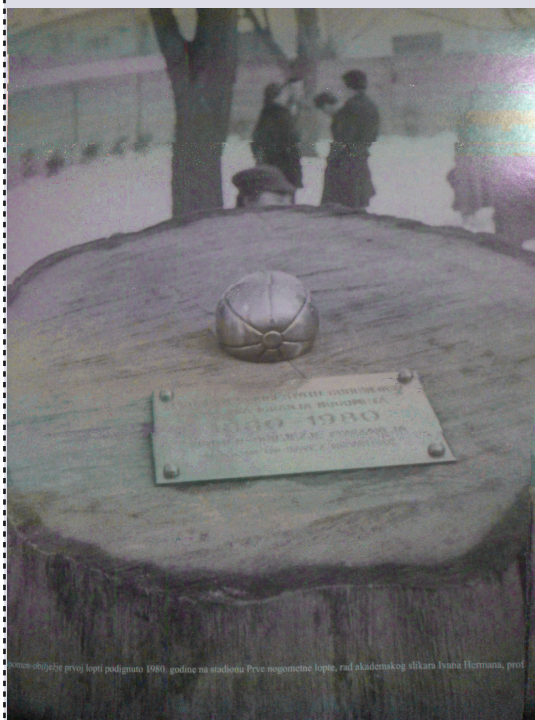
Nogomet nima nič opraviti s politiko. V kolikšni meri se strinjate s trditvijo?

Uvod

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev (pozneje Kraljevina Jugoslavija) je nastala leta 1918 z glavnim mestom v Beogradu. Po letu 1918 so nastale nadnacionalne športne zveze. Nekatere so bile ustanovljene v Zagrebu, na primer Jugoslovanski olimpijski komite in Jugoslovanska nogometna zveza. Poskusi oblikovanja unitaristične in centralizirane države s središčem v Beogradu so povzročali napetosti zlasti med Hrvati in Srbi. Potem ko so sedež Jugoslovanske nogometne zveze leta 1930 premestili v Beograd, so naslednja tri leta hrvaški reprezentančni igralci zavračali igranje v državni reprezentanci. Napetosti med Hrvati in Srbi v Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev (od leta 1929 Kraljevina Jugoslavija) so se odražale tudi v nogometu.

Vir 1**Nogometna žoga iz 19. stoletja**

Zupanja – koljevka hrvatskog nogometa, Zupanja, 2005.

Vir 2**Nogometna žoga iz 19. stoletja, spomenik prvi nogometni žogi**

Zupanja – koljevka hrvatskog nogometa, Zupanja, 2005.

Vprašanja:

1. Primerjajte igranje nogometa danes in pred 100 leti.
2. Kakšni so bili pogoji za igranje nogometa?
3. Ali veste kaj iz zgodovine nogometa?

Vir 1

Poziv k učenju nogometa (1893)

Kot so v zadnjem času povsod po Evropi in tudi izven nje v gimnastičnih društvih gimnastične igre doživele razmah, še posebej v Angliji (*lawn tennis, football, cricket*) /.../, tako se je Hrvaški Sokol odločil svoje člane spoznati z nekaterimi od teh iger /.../. Igre se bodo začele naslednji teden, najprej se bodo učili *lawn tennis* in *football*.

Sto godina nogometa u Hrvatskoj 1880. – 1980., NIŠRO Prosvjeta, Bjelovar 1984., glavni urednik Franjo Frntić

Vir 2

Ustanovitev Jugoslovanske nogometne zveze v Zagrebu

Leta 1912/1913 je bilo odigrano prvo nogometno prvenstvo Hrvaške in Slavonije s šestimi klubi. Prvak je bil HAŠK. Drugo prvenstvo se je začelo leta 1913, vendar se ni končalo zaradi prve svetovne vojne. Ustanovitev Jugoslovanske nogometne zveze se je zgodilo v skupščini v Zagrebu 15. aprila 1919. Na tisti skupščini so poleg delegata iz Hrvaške sodelovali tudi predstavniki iz nekaterih drugih delov. Po razpravi o ustanovitvi nogometne organizacije je bilo prevladujoče mnenje, da je koristneje ustanoviti nogometno organizacijo nove države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tako je tistega dne namesto obnovitve dela nogometne sekcije in ustanovitve Hrvaške nogometne zveze nastala Jugoslovanska nogometna zveza (JNS) s sedežem v Zagrebu.

Sto godina nogometa u Hrvatskoj 1880. – 1980., NIŠRO Prosvjeta, Bjelovar 1984., glavni urednik Franjo Frntić

Vir 3

Jugoslovanska reprezentanca

Jugoslovanska reprezentanca je prvo mednarodno tekmo na olimpijskem turnirju odigrala v Antwerpnu leta 1920. Dva težka poraza in zadnje mesto na turnirju, ki so mu sledili nastopi na olimpijskih igrah v Parizu in Amsterdamu, niso odvrgli nogometnih pionirjev. Državna reprezentanca je še naprej igrala prijateljske tekme in lokalne turnirje (pokal Balkana, pokal sosednjih držav) in leta 1930 sodelovala na prvem svetovnem nogometnem prvenstvu v Urugvaju.

Nogometna zveza je bila ustanovljena leta 1919, čeprav je prvi nogometni klub nastal v Subotici leta 1901 – NK Bačka. Klub se je javnosti predstavil na prijateljski tekmi proti madžarskemu TK Mohacs. Leta 1903 sta Zagreb in Beograd dobila svoje prve nogometne otroke: Soko in HAŠK (Hrvaški akademski športni klub). Nogomet je bil vedno bolj priljubljen, nastali so klubi v Ljubljani (Ilirija), Kragujevcu (Sumadija), Novem Sadu (NAK), Sarajevu (Gradžanski), Varaždinu (VGŠK), Splitu (Hajduk), Beogradu (BSK, Jugoslavija, BASK ...), Zagrebu (Gradžanski, Concordia, Akademija, PNIŠK).

Prvo državno prvenstvo je bilo leta 1923. Zmagovalca sta bila Gradžanski in Zagreb. Vse do druge svetovne vojne sta Gradžanski in BSK Beograd osvojila pet ligaških naslovov in tako tvorila hrbtenico državne reprezentance. Leta 1919 je bil sedež Jugoslovanske nogometne zveze premeščen iz Zagreba v Beograd. Nasprotovanja med srbskimi in hrvaškimi predstavniki so izbruhnili dvakrat. Prvič leta 1930, ko so hrvaški klubi svojim igralcem prepovedali igrati v državni reprezentanci, in drugič leta 1933, ko državno prvenstvo ni bilo odigrano, saj se klubi niso mogli dogovoriti o sistemu tekmovanja.

www.rsssf.com (19.07.2013)

World's organization for football history and statistics

Vir 4

Preglednica jugoslovanskih prvakov in podprvakov od leta 1923 do leta 1930

	Klub	Prvak	Podprvak
1	BSK Beograd	5	5
2	Gradžanski Zagreb	5	2
3	Hajduk Split	2	5
4	Jugoslavija Beograd	2	3
5	Concordija Zagreb	2	1
6	HAŠK Zagreb	1	0
7	Slavija Sarajevo	0	1
8	SAŠK Sarajevo	0	1

www.rsssf.com (19.07.2013)

World's organization for football history and statistics

Vprašanja:

1. Ali je nogomet tradicionalni šport? Pojasnite svoj odgovor?
2. Naštejte nekaj znanih nogometnih klubov z začetka 20. stoletja.
3. Kdaj je bila ustanovljena Jugoslovanska nogometna zveza in kje je imela sedež?

Uvod

Srbska politična elita je kljub nasprotovanju ideji federalizacije, ki jo je zahtevala večina hrvaških politikov, vztrajala pri centralizirani državi. Vlada je pod srbskim vodstvom v Beogradu poskušala oblikovati centralizirano državo tudi s premestitvijo državnih ustanov v glavno mesto države. Premestitev sedeža Jugoslovanske nogometne zveze je bila del tega procesa. Jugoslovanska nogometna zveza je bila ustanovljena leta 1919 v Zagrebu, a je bil leta 1930 njen sedež premeščen v Beograd.

Vir 1**Centralizacija**

Šestojanuarska vlada je ustanovljala organizacije, društva in zveze na osnovi ideje o integralnem jugoslovanstvu. Te so z večjo intenzivnostjo nastajale v t. i. »prečanskih krajih«. Decembra leta 1929 je nastala prva državna telovadna organizacija (Sokol Kraljevine Jugoslavije). Področje telesne vzgoje je bilo v celoti podržavljeno leta 1931. Z izobraževanjem ministrstva za telesno vzgojo so nastale Jugoslovanska strelska zveza, Jugoslovanska gasilska zveza, Jugoslovanska skavtska zveza in Zveza športnih zvez, ki je vključevala celoten obseg športnih panog. Šport je bil v Kraljevini Jugoslaviji organizacijsko povsem podrejen absolutni državni oblasti, dobil je pomembno vlogo pri izvajanju vojaškega izobraževanja za mlade.

Branko Petranović: *ISTORIJA JUGOSLAVIJE, knjiga I - KRALJEVINA JUGOSLAVIJA*, www.znaci.net/00001/93_6pds. (19.07.2013)

Vir 2**Hrvaško prebivalstvo**

Na rednem zasedanju Jugoslovanske nogometne zveze 16. marca 1930 v Zagrebu, v času šestojanuarske diktature, je bila z večino glasov sprejeta odločitev o premestitvi sedeža zveze iz Zagreba v Beograd.

Po starih klubskih pravilih član zveze na zasedanje ni mogel poslati svojega delegata. Manjši registrirani klubi so dajali pooblastila predstavnikom večjih klubov, za katere so verjeli, da vodijo pravilno nogometno politiko. Katero koli pooblastilo je na zasedanju pomenilo en glas. Tako so nekateri delegati na zasedanju razpolagali z več glasovi na podlagi pooblastila manjših nogometnih klubov. To je bilo ključno pri sprejemanju odločitev, saj je imel en delegat lahko na desetine glasov. Tako je eden izmed delegatov iz Zagreba, ko se je razpravljalo o preselitvi, razpolagal s skupaj 26 pooblastil s svojega območja. V noči s sobote na nedeljo so ta pooblastila nepojasnjeno izginila, zato jih na skupščini niso mogli upoštevati. Prav pomanjkanje teh 26 pooblastil je bilo ključno za odločitev o premestitvi sedeža Jugoslovanske nogometne zveze iz Zagreba v Beograd.

Što godina nogometa u Hrvatskoj 1880. – 1980., NIŠRO Prosvjeta, Bjelovar 1984., glavni urednik Franjo Frntić

Vir 3**Zasedanje Jugoslovanske nogometne zveze**

Zagreb, 16. marec, *Jutranji list*

Danes je bilo tukaj glavno zasedanje Jugoslovanske nogometne zveze. V skladu z odločbo redarstva bi to zasedanje moralo biti nadaljevanje zasedanja s 24. 11. preteklega leta, ko so lahko glasovali samo verificirani. Takoj so prešli k razpravi o spremembi 1. člena zveznih pravil o sedežu zveze. Z 213 glasovi so odločili, da se ta člen spremeni in da se sedež zveze premesti v Beograd. Tja se premesti tudi zbor nogometnih sodnikov.

Jutarnji list, 16.03. 1930.

Vir 4**Pred glavnim zasedanjem Jugoslovanske nogometne zveze**

Jutri bo, z začetkom ob 8. uri, v mestni hiši zasedanje jugoslovanske nogometne reprezentance, na kateri bodo razpravljali o številnih pomembnih vprašanjih. Za sejo je veliko zanimanje v vseh športnih krogih po vsej državi, saj so na dnevnem redu zelo pomembni predlogi. V Zagreb so prišli delegati iz Sarajeva, Osijeka, Beograda, Skopja, Splita, Ljubljane in Subotice. Mnogi klubi bodo poslali svoje predstavnike. Glavna tema razprave bo vprašanje spremembe pravil. Ker je veliko prijavljenih klubov iz zagrebške nogometne podzveze, je možna razprava. Poleg tega bodo razpravljali o predlogu spremembe pri igranju državnih prvenstvenih tekem ljubljanske podzveze, nato o sodelovanju na svetovnem prvenstvu, o spremembi načina delegiranja sodnikov na tekmah, kar je predlagala podzveza iz Subotice itn. Zasedanja se lahko udeležijo le delegati klubov in tisti, ki imajo posebna dovoljenja.

Slovenec, br.63. 16.03. 1930.

Vir 5

Sedež Jugoslovanske nogometne zveze je premeščen v Beograd*Politika, 17. marca 1930*

Sedež Jugoslovanske nogometne zveze je premeščen v Beograd. Večina delegatov zagrebške, splitske in osiješke podzveze zapustila zasedanje pred glasovanjem! Nova uprava je bila izbrana z glasnim vzklikanjem in ploskanjem.

Politika, 17. 03. 1930

Vir 6

Po pomembnih odločitvah o premestitvi Jugoslovanske nogometne zveze v Beogradu*Politika, časopis, naklonjen vladi, Beograd, 19. 3. 1930*

Na nedeljskem zasedanju Jugoslovanske nogometne zveze je bila z dnevnega reda umaknjena velika težava jugoslovanskega športnega življenja. Glede vprašanja premestitve sedeža Jugoslovanske nogometne zveze so bili športniki razdeljeni v dve skupini, kar ni bilo nič posebnega. Vendar je boj za obstanek sedeža zveze v Zagrebu postal tako sprevržen, da tej nerazumni in nešportni tekmi ni bilo konca.

Politika, Beograd, 19. 03. 1930.

Vir 7

Novo vodstvo Jugoslovanske nogometne zveze je prevzelo vodenje*Zagreb, 18. marec 1930*

Včeraj zjutraj so predstavniki dozdejšnje Jugoslovanske nogometne zveze prejeli policijsko obvestilo, da morajo nemudoma predati poslovne naloge novoizbranemu vodstvu. Danes (popoldne) ob 15.00 je bilo to opravljeno.

Slovenec, Novine Slovenske pučke stranke, br 65, 19.3.1930.

Vir 8

Izjava Huga Meisla*Politika, 20. marec 1930*

Glede priznavanja teh sprememb v vodstvu jugoslovanskega nogometa vam lahko takoj povem, da bo FIFA priznala tisto upravo, ki jo je legalizirala vlada. Če bi s tem soglašali jugoslovanski športni krogi, predlagam, da imamo konferenco, po možnosti v Mariboru, kjer bi se zavzeli, da se spor med Beogradom in Zagrebom zgledi.

Politika, 20. 03. 1930

Vir 9

Prvo zasedanje Jugoslovanske nogometne zveze v Beogradu

Včeraj je bilo v Beogradu prvo zasedanje Jugoslovanske nogometne zveze. Po obsežni razpravi je bila zavrnjena pripomba zagrebške podzveze, da je zveza premeščena v Beograd glede na interese posameznikov in ne po pravni poti.

*Hrvatski list, 23. 3. 1930.***Vprašanja in naloge:**

1. Postavite zgodovinske vire na časovni trak po kronološkem zaporedju.
2. Analizirajte stališča o premestitvi sedeža Jugoslovanske nogometne zveze iz Zagreba v Beograd. Kaj lahko sklepate?
3. Zakaj je pomembno, da je sedež nogometne zveze v glavnem mestu države? Pojasnite svoj odgovor.

Uvod

Na pripravi jugoslovanske reprezentance za svetovno prvenstvo v Urugvaju leta 1930 je bilo veliko težav. Jugoslovanska nogometna zveza je nastala leta 1919 v Zagrebu. Premestitev sedeža zveze iz Zagreba v Beograd je bila politična poteza s slabimi posledicami. Zdi se, da je nogomet za večino državljanov vedno več kot igra. Prejšnji predsedniki Jugoslovanske nogometne zveze so bili predvsem Hrvati – dr. Hinko Wirth, dr. Ante Jakovac, dr. Miroslav Petanjek, dr. Veljko Ugrinić, dr. Kazimir Kremetić, dr. Ivo Lipovšćak, Dragan Vučković, Vatroslav Krčelić, Ante Pandaković in Janko Šafarik. Nogometni selektorji so bili prav tako večinoma Hrvati – Veljko Ugrinić, Dušan Zinaja in Ante Pandaković.

Hrvaški državljani so bili jezni in ogorčeni. Devet hrvaških igralcev s seznama za Urugvaj je odklonilo igro za jugoslovansko ekipo na svetovnem prvenstvu. Pridružili so se jim tudi igralci iz Slovenije in Subotice ter odpoklicali svoje igralce. Po tekmi v Atenah 1930 je jugoslovansko reprezentanco zapustil selektor Ante Pandaković (prav tako Hrvat). Novi selektor je postal Boško Simonović, nekdanji nogometaš in prvi srbski mednarodni športni sodnik.

Vir 1

Prva noč na ladji Florida

'Politika', 26. 06. 1930, br. 7950 – godina XXVII

Vir 3

Brez Hrvatov

V časopisu, kupljenem v Zagrebu, ne najdete ničesar o sodelovanju Jugoslavije v Montevideu. Edina novica glede tekmovanja je bila izjava enega od zagrebških nogometnih delavcev, ki je povedal naslednje in celo ostal živ: »Skrbimo za zdravje naših igralcev in ne dovolimo, da odpotujejo v Montevideo, na pustolovščino, ki bi jih lahko stala življenja. Igralci bodo tam stradali in žal nam je vseh, ki so se odpravili na pot čez morje.«

Vladimir Stanković "Montevideo bog te video", Beograd

Vir 2

Jugoslavija je dosegla pomembne rezultate. Na prvi tekmi ob otvoritvi so premagali absolutne favorite Brazilce (2 : 1). Na koncu prvenstva so si delili tretje mesto z ekipo Združenih držav Amerike.

Politika, Beograd, 15. 7. 1930.

Vir 4

Danes Jugoslavija igra proti Boliviji

Favorit je Jugoslavija – »Najboljša ekipa, prvaki Evrope«, pišejo urugvajski časopisi o naših igralcih.

Politika, 17 07 1930

Vprašanja in naloge:

1. Zakaj hrvaški igralci niso hoteli igrati za jugoslovansko nogometno reprezentanco?
2. Poiščite povezavo med politiko in športom, poslovno dejavnostjo in športom, nekoč in danes?
3. Ali poznate nogometnega igralca, ki je v bližnji preteklosti zavrnil igranje za državno reprezentanco? Zakaj je zavrnil igranje?
4. Kateri so možni razlogi za zavrnitev vpoklica v ekipo danes in kateri so bili možni razlogi nekoč?

Vrnitev in odzivi

Delo v skupinah: preberite zgodovinske vire o sprejemu nogometne reprezentance v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu.

Vir 1

Sprejem reprezentance

Sprejem je bil topel kot povsod drugod. Najprej v Ljubljani, potem v Zagrebu, Sisku, Novi Gradiški. V Šidu so navijači dobesedno okupirali vagon, v katerem so bili igralci. V Beogradu je bil vrhunec, kjer je na železniški postaji čakalo 5000 navdušenih ljudi. Nogometne igralce so dobesedno odnesli z vlaka skozi okna vagona in jih na ramenih ponesli na Terazije.

Vladimir Stanković, *Montevideo! Bog te video, Beograd 2010.*

Vir 2

Sprejem v Ljubljani

Danes zjutraj ob devetih je z vlakom v Ljubljano prispela naša športna reprezentanca. Z velikim uspehom se je borila na nogometnih igriščih Južne Amerike in dosegla izjemne rezultate. Ob tej priložnosti je na železniško postajo prišlo veliko ljubljanskega športnega sveta, ki so toplo sprejeli in pozdravili našo nogometno reprezentanco.

„Politika“, Septembar 1930., br. 8018 – godina XXVII

Vir 3

Sprejem v Zagrebu

Sprejem v Zagrebu, 1. september 1930
Danes ob 12.30 je z vlakom iz Pariza v Zagreb prispela naša nogometna ekipa. Na zagrebški železniški postaji ni bilo nobenega sprejema. Prisotni so bili le športni novinarji iz beograjskih časopisov.

„Politika“, Beograd, 2. 09. 1930., br. 8018 – godina XXVII

Vir 4

Dobrodošlica - Na tisoče oboževalcev na sprejemu naših reprezentančnih igralcev na veliki beograjski železniški postaji.

Vir 5

Vprašanja:

1. Primerjajte sprejem nogometne reprezentance v Ljubljani, Zagrebu in v Beogradu. Kaj lahko sklepate?
2. Zakaj so v Zagrebu pripravili hladen sprejem?
3. Primerjajte tak sprejem z današnjimi razmerami v državi.

Vir 6

Afera zaradi denarja in odstop predsednika Jugoslovanske nogometne zveze

Afera zaradi denarja iz Južne Amerike se zastruje
BSK odločil vložiti tožbo proti JNS
Beograd, 23. septembra 1930

Vprašanje delitve 450.000 dinarjev, ki jih je državna reprezentanca prinesla iz Urugvaja, postaja vse ostrejša. Zdi se, da se bo zadeva razrešila na sodišču. Medtem ko so nekateri zahtevali, da denar v korist celotnega jugoslovanskega športa predajo Jugoslovanski nogometni zvezi, so drugi zahtevali, naj denar predajo Beograjskemu športnemu klubu (BSK), saj naj bi bil zaslužen, da se je naša reprezentanca svetovnega prvenstva sploh udeležila. Predsednik Jugoslovanske nogometne zveze Šafarik in zvezni kapetan Simonović sta odstopila, ker je BSK zahteval polovico denarja. Včeraj zvečer je vodstvo BSK imelo sestanek, na katerem je predsednik kluba dr. Živković poročal o vprašanju delitve denarja in izpostavil, da so nekateri člani uprave JNS izjavili, da polovica denarja pripada BSK-ju. Ker ti člani svoje obljube niso mogli izpolniti, je imel predsednik kluba dr. Živković občutek, da je klub oškodovan, zato je s položaja predsednika želel odstopiti. Odstop ni bil sprejet, o njem bo klub odločal pozneje. Na sestanku so se odločili vložiti tožbo proti Jugoslovanski nogometni zvezi. V tožbi so JNS označili kot skupino ljudi, ki si želi neupravičeno prisvojiti denar, ki pa je v resnici last nekega nogometnega kluba.

Hrvatski list, 23. septembar 1930

Vir 7

Delitev nagrade

Samo v Jugoslaviji se bo kmalu v časopisih začela kampanja v smeri zanikanja kakovosti »srbske selekcije« in načina predstavitve jugoslovanskega nogometa. Porazi beograjske reprezentance in Beograjskega športnega kluba na prijateljskih tekmah bodo poimenovali sramota za jugoslovanski ugled, ob tem pa pozabljajo, da je ravno ta selekcija dvignila ugled jugoslovanskemu nogometu. Za JNS velika vsota zasluženega denarja (več kot 450.000 dinarjev) ni sramota, ampak celoten znesek zahtevajo zase, saj naj bi prijateljske tekme igrala državna reprezentanca po naročilu Jugoslavije. Čeprav so igralci BSK v nogometni reprezentanci v Urugvaju predstavljali več kot dve tretjini, zahtevajo le eno tretjino sredstev za pokritje stroškov. Poleg tega je BSK zaradi ugleda jugoslovanskega nogometa žrtvoval svoj ugled, saj so v državnem prvenstvu igrali z rezervnimi igralci.

Večmesečni spor v vrhu jugoslovanskega nogometa se bo končal z odločbo skupščine Jugoslovanske nogometne zveze v korist BSK 14. decembra 1930. Medtem je na ugovore zagrebškega nogometnega področja, da bi bilo vse drugače, če bi sedež JNS ostal v Zagrebu, predsednik JNS Janko Šafarik podal odstopno izjavo in se za vedno umaknil iz nogometnega sveta.

Petar M. Prokić, Montevideo 1930. - Prvi svetski kup u fudbalu, Beograd 1998., str. 94.-95.

Vir 8

Odstopna izjava predsednika Jugoslovanske nogometne zveze

Burno zasedanje upravnega odbora Jugoslovanske nogometne zveze glede vprašanja delitve denarja, ki ga je državna reprezentanca prinesla iz Južne Amerike. Beograd 19. septembra 1930. Včeraj zvečer se je Jugoslovanska nogometna zveza sestala na izredni seji. Pred začetkom seje je dr. Janko Šafarik prebral svojo odstopno izjavo, ki so jo morali sprejeti, saj je dr. Šafarik v njej navedel, da nepreklicno odstopa /.../

Hrvatski list, 20.9.1930

Vprašanja in naloge:

1. Navedite nekaj težav z denarjem po svetovnem nogometnem prvenstvu.
2. Na koncu bomo oblikovali skupni zaključek in izpolnili preglednico: Vzroki/incident/posledice

Vzroki	Incident	Posledice